

Joan Crexells i Vallhonrat

Jove, molt jove, quan encara la gran part de l'obra que aquest car amic hauria pogut oferir-nos no ens ha estat donada, la mort ens el pren.

Amb En Joan Crexells perd Catalunya un dels homes amb el qual més calia comptar-hi en el futur. La seva vasta cultura, el seu temperament de pensador, l'estudi dels clàssics que l'havia portat a la realització d'una tasca tan plena de dificultats com és traduir Plató, alternaven, en aquests darrers temps, amb el conreu de les finances, on havia demostrat també les seves dots excepcionals.

Si la vida cultural i universitària de Catalunya tingués un desenrotllament lògic i natu-

ral, és gairebé segur que les múltiples activitats d'En Joan Crexells haurien estat definitivament orientades vers el conreu de les ciències filosòfiques, en les quals, tant per les seves qualitats com per la seva preparació, hauria donat el més alt rendiment. En són una prova els assaigs fets i els cursos professats.

El fatal desenllaç de la seva malaltia ens ha sorprès quan aquest número de *CIENCIA* era ja entrat en màquina. D'ací que ens limitem a unir el nostre condol al dels amics innombrables que avui el ploren.

* * *

A l'espera de la publicació d'un estudi més

complet, donem avui algunes notes biogràfiques, que extractem de *La Publicitat*.

Joan CREXELLS estudià el batxillerat a l'Institut de Barcelona. Simultàniament cursà els estudis mercantils a l'Escola de Comerç. Passà tot seguit a la Facultat de Filosofia i Lletres i va doctorar-se.

Mentrestant assistia als cursos de pedagogia Montessori, als cursos de l'Institut i al Seminari de Filosofia. En el Seminari, juntament amb Josep Maria CAPDEVILA, exercia d'assistent.

Collaborava aleshores als "Quaderns d'Estudi", on publicava rescensions de cursos i de conferències i assaigs sobre diverses personalitats. En tots hi ha aquella claredat d'exposició que fou una de les qualitats més altes de la seva intel·ligència. Cal recordar l'estudi sobre l'obra de Bertrand RUSSELL, verament admirable.

L'any 1920, féu el seu primer viatge a Berlín, on estudià filosofia del dret amb el professor SHTAMMLER i exercí una corresponsalia de *La Publicidad*. Des d'allí enviava articles sobre política i cultura alemanya.

Tornat a Barcelona, va donar conferències d'Epistemologia a l'"Associació Catalana d'Estudiants", a la "Residència d'Estudiants" i a la Universitat de Salamanca. Sobre el mateix tema va donar un curs al Seminari de Filosofia i un curs d'Introducció a l'estudi de la filosofia als Estudis Normals. Poc temps després, fou auxiliar de la Facultat de Dret. Va donar-hi unes lliçons de Dret Natural.

Home de múltiples activitats, el temptà l'estudi de les finances. Va llançar-s'hi amb braó. Obtingué una pensió de l'Ajuntament, annexa a la creació del càrrec de cap superior d'estadística, càrrec que posteriorment li fou negat i que està pendent encara d'un recurs.

Poc temps després residí a Berlín i seguí els cursos dels professors BORTKIEWICZ i MEERWART. Passà tot seguit a Itàlia, on visità diverses Universitats i laboratoris d'Estadística i,

finalment, a Londres, on estudià amb els professors PEARSON, ELDERTON i IRVIN, al "Galton Laboratory".

En aquest temps publicà a *La Publicitat* uns comentaris crítics sobre diversos temes.

De tornada a Barcelona, es llicencià en Dret. En els darrers temps ha estat un dels col·laboradors més assidus de *La Publicitat*, on té publicats assaigs i articles notabilíssims. Tenia al seu càrrec la pàgina econòmica d'aquest diari, en la qual, amb el pseudònim de "Observer", tractava amb una gran lucidesa les qüestions financeres de l'hora. A hores d'ara era secretari d'Estadística del "Foment del Treball Nacional".

La seva activitat, però, fou absorbida, més que per altra cosa, per la seva passió d'hellenista.

La *Fundació Bernat Metge* li ha publicat dos volums de Plató, i un que en deixa a punt de publicar. Cal dir que les seves versions, tant per la forma com pel mètode i claredat dels estudis que les precedeixen, són perfectes.

A més d'aquestes obres que hem enumerat, havia publicat innombrables articles i assaigs. Entre aquests retreiem els publicats a *La Revista*, a propòsit de "La Filosofia moderna; el pragmatisme", "El coneixement i l'objecte". A la *Revista de Catalunya* hi té publicats cinc articles: "D'Hobbes a Maurras", "La ciència del futur", "Monarquia i Democràcia", "Els arguments de Zenon d'Elea" i "La història a l'inrevés".

En iniciar-se la publicació de CIENCIA, oferí la seva col·laboració, la qual, però, no havia estat encetada degut a les múltiples activitats que havia d'atendre en aquests darrers mesos.

Joan CREXELLS fou, a més, excellent patriota. El seu cos ha estat baixat a la Terra embolcallat amb la bandera barrada, la de la Pàtria dels seus amors.

D. E. P.